

Muay Thai Antrenörlerinin Tutkunluk ve Yaşam Doyumlarının Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Öz

Nazmi BAYKÖSE¹

Emine BAL-TURAN¹

Ersan TURAN²

Hasan ŞAHAN¹

¹Akdeniz Üniversitesi, Antalya/Türkiye

²Hitit Üniversitesi, Çorum/Türkiye

Sorumlu Yazar: Nazmi BAYKÖSE,

nazmibaykose@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, Muay Thai antrenörlerinin Tutkunluk ve Yaşam Doyumlarının Tükenmişlik Düzeylerine Etkisinin olup olmadığının incelenmesidir. Araştırma grubunu 277 erkek 61 kadın toplam 338 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada Vallerand ve Ark (2003) tarafından geliştirilmiş, Keleş (2013) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan tutkunluk ölçeği, Pines(2005) tarafından geliştirilen, Tümkaya ve ark (2009) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Tükenmişlik Ölçeği Kısa Versiyonu ve Diener ve ark (1985) tarafından geliştirilen, Yetim (1993) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analiz ve yorumlanmasında SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde araştırma tasarımına uygun olarak adimsal regresyon analizi ve bazı betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Sonuç olarak, cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel anlamda bir farklılık gözlenmezken, aktif spor geçmişi değişkeni açısından Muay Thai antrenörlerinin uyumlu ve takıntılı tutkunluk düzeylerinin istatistiksel düzeyde farklılaştığı saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Muay thai, tutkunluk, tükenmişlik, yaşam doyumu

Orcid ID:0000-0001-6941-8390

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 13.04.2019

Kabul Tarihi: 13.05.2019

Online Yayın Tarihi: 28.06.2019

EFFECT OF PASSION AND LIFE SATISFACTION OF MUAY THAI COACHES ON BURNOUT LEVELS

ORIGINAL RESEARCH

Nazmi BAYKOSE¹

Emine BAL-TURAN¹

Ersan TURAN²

Hasan SAHAN¹

¹Akdeniz University, Antalya/Turkey

²Hitit University, Corum/Turkey

Corresponding Author: Nazmi BAYKOSE,

nazmibaykose@gmail.com

Orcid ID:0000-0001-6941-8390

Published Information:

Received Date: 01.05.2019

Accepted Date: 15.05.2019

Online Published Date: 28.06.2019

Abstract

The purpose of this study is to examine effect of passion and life satisfaction of muay thai coaches on burnout levels. The subjects of the study consisted 277 male and 67 female. All of the 338 subjects joined the study voluntarily. To achieve the purpose of the study; "Passion scale" developed by Vallerand et al. (2003) and adaptation by Kelecek et al. (2013) for Turkish version, "short version of Burnout Scale" developed by Pines (2005) and adaptation by Tümkaya et al. (2009) for Turkish version, and "Life Satisfaction Scale" developed by Diener et al. (1985) and adaptation by Yetim et al. (1993) for Turkish version were used to assess level of passion, life satisfaction and burnout satisfaction, respectively.SPSS 22.0 software package was used to analysis and determination of data. Multiple Stepwise Regression Analysis and descriptive analysis was used to determine whether coaches' levels of burnout might effect their passion and life satisfactions. In summery, there is no significant differences in terms of gender. But there is significant differences in terms of active sports history variables. Compatible and obsessive passion level of Muay Thai coaches passion levels were found to differ in a statistically significant.

Keywords: Burnout, life satisfaction, Muay thai, passion

Giriş

Birçok alandaki iş yaşamında olduğu gibi spor camiasın da bazı sıkıntılar olduğu bilinmektedir. Sporcu, antrenör, teknik elemanlar ve sporun her aşamasında yer alan insanlar sistemden ya da kendilerinden kaynaklanan birçok stresör ile karşılaşmaktadır. Söz konusu olan durumlara bağlı olarak karşılaşılan olumsuzluklar antrenörlerin yapmakta olduğu işine duyduğu tutkunluk düzeyi ve yaşam doyumunu düzeylerinin tükenmişliğe olan etkisi merak edilmektedir.

Muay Thai antrenörlerinin günlük yaşantıları son derece yoğun geçmektedir. Antrenörler tarafından dile getirilen şikayetler göz önüne alındığında antrenmanlar, sporculara ayrılan ekstra süreler, kendi şahsi gereksinimleri ve aynı zamanda da gelir düzeylerinin yetersizliği gibi sorunlarının olduğu gözlenmektedir. Yapmakta olduğu işin negatif yönlerinin yanı sıra pozitif yönlerinin de olduğunu belirten antrenörlerin sayısı da göz ardı edilemeyecek düzeydedir. Araştırmamızın temel hipotezini oluşturan asıl soru da budur. Antrenörlerin işlerine duydukları tutkunluk düzeyleri ve yaşam doyumlarının, olumsuz düşüncelere sahip olmasını ve buna paralel olarak da tükenmişlik düzeylerinin bundan nasıl etkilendiğini ortaya koymak olmuştur.

Vallerand ve ark. (2006) tarafından belirtildiği üzere tutkunluk; kişinin yapmaktan zevk aldığı, önemseydiği, zamanını ve enerjisini ortaya koyduğu aktiviteye olan eğilim olarak bilinmektedir (Kelecek, Kara ve Aşçı, 2014). Tutkunluk, bireyin yalnızca sosyal hayatının bir kısmını değil bireyin yaşantısının neredeyse tamamında etkisini sürdüren bir kavramdır. Tutkunluk, farklı disiplinlerdeki araştırmacıların ilgiyle üzerinde durduğu bir kavram olmuştur. Alan yazın incelendiğinde tutkunluk ile ilgili olarak yapılan araştırmaların alışveriş bağımlılığı, oyun bağımlılığı, rekreatif etkinlikler, kişilik, romantik ilişkiler ve spor gibi farklı alanda geniş bir yelpazede yer aldığı görülmektedir (Vallerand ve ark., 2006; Kelecek, Kara ve Aşçı, 2014; Wang ve Yang, 2008; Wang ve Chu, 2007; Stenseng, 2008; Tosun ve Lajunen, 2009; Segun-Levesque ve ark., 2003; Vallerand ve ark., 2007; Gustafsson ve ark., 2011; Kelecek ve Aşçı, 2013). Vallerand ve ark. (2006) tarafından öne sürülen tutkunluk modeli çerçevesinde ele alındığında tutkunluğun takıntılı ve uyumlu tutkunluk olmak üzere ikiye ayrıldığı görülmektedir. Araştırmamız da da tutkunluğun bu modele uygun olarak değerlendirilmesi tasarlanmıştır.

Araştırma kapsamına aldığımız bir başka konu ise yaşam doyumudur. Yaşam doyumunu Özdevecioğlu (2003) tarafından kişinin iş hayatının arta kalan zamanındaki duygusal tepkisi bir başka deyişle kişinin yaşama karşı takındığı tavır olarak tanımlamaktadır. Farklı bir tanımda ise Telman (2004) yaşam doyumunu kişinin kendi yaşamından algıladığı genel memnuniyet

durumu olarak tanımlamaktadır (Şahin, 2008). Spor ortamları içerisinde yer alan antrenörlerin de yaşam içerisinde iş hayatlarının çevresinde hayatlarını devam ettirdikleri ve her meslek grubundan birey gibi onların yaşamdan belirli düzeyde bir tatmine sahip olduklarını söylemek yanlış olmaz.

Araştırmamız konu olan son değişken ise tükenmişliktir. Tükenmişlik fiziksel olarak enerji tüketimi olarak açıklanmaya çalışılır iken, tükenmişlik kavramı üzerine Maslach ve Jackson (1981) gibi araştırmacılar tarafından duygusal anlamda yaşanan tükenme, başarıda gözlemlenen düşüş ve duyarsızlaşmada görülen artış olarak tanımlanmıştır. Günlük yaşam içerisinde kişinin istemi dışında gelişen olumsuz olaylardan dolayı 1970' li yıllarda Freudenberger literatüre "tükenmişlik" kavramını getirerek, yoğun çalışma saatleri altında kaldığında kişinin işini verimli bir şekilde yapamayacağını ortaya koymaktadır ve takip eden yıllardan beri tükenmişlik kavramı araştırmalarda yoğun olarak kullanılmaya başlamıştır (Çavuşoğlu, 2009).

Bu bilgilere paralel olarak bu araştırmanın amacı, Muay Thai antrenörlerinin tutkunluk ve yaşam doyumlarının tükenmişlik düzeylerine etkisinin belirleyicisi olup olmadığı sorusuna cevap aramaktır.

Yöntem

Çalışmanın araştırma grubunu aktif olarak Muay Thai antrenörlüğü yapmakta olan 277 erkek 61 kadın toplam 338 ($Y_{\text{ort}} = 35.97 \pm 10.35$) katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan antrenörlerin antrenörlük deneyimleri ortalaması ise 8.78 ± 7.98 olarak hesaplanmıştır.

Kullanılan Ölçekler

Araştırmada Vallerand ve ark (2006) tarafından geliştirilmiş, Kelecek ve Aşçı (2010), tarafından Türkçe uyarlaması yapılan tutkunluk ölçeği, Pines ve Keinan (2005), tarafından geliştirilmiş, Tümkaya ve ark (2008), tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Tükenmişlik Ölçeği Kısa Versiyonu ve Diener ve ark (1985) tarafından geliştirilmiş, Yetim (1991) tarafından Türk kültürüne uyarlaması yapılan Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır.

Tutkunluk Ölçeği:

Araştırmada, antrenörlerin tutkunluk düzeylerini ölçmek amacıyla, Vallerand ve arkadaşları tarafından 2003 yılında geliştirilen tutkunluk ölçeği; (Passion Scale) kullanılmıştır.

Vallerand ve ark. (2003) tarafından bireyin sahip olduğu tutkunluğu belirlemek amacıyla iki tip tutkunluğun bulunduğunu belirtilmiştir. 7' li likert tipi olarak geliştirilmiş olan ölçek uyumlu ve takıntılı tutkunluk olmak üzere iki alt boyuttan ve toplam 16 maddeden

oluşmaktadır. Tutkunluk ölçeği geçerlilik analizleri sonucun da yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucun da orijinal formla uyumlu olarak iki faktör yapısı belirlenmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucu belirlenen iki faktörlü yapı “Tutkunluk Ölçeği”ne ilişkin toplam varyansın %52.39’unu açıklamaktadır. Faktör yüklerinin; 0.43 – 0.80 arasında değişmekte olduğu görülmektedir. 6 madde uyumlu tutkunluk, 6 madde takıntılı tutkunluk alt boyutunda toplanmıştır (Gustafsson ve ark., 2011). Araştırmada ölçeğin iç tutarlık katsayısı uyumlu tutkunluk alt boyutu için 0.83, takıntılı tutkunluk alt boyutu için ise 0.78 olarak rapor edilmiştir (Gustafsson ve ark., 2011).

Yaşam Doymu Ölçeği

Yapılan çalışmada antrenörlerin yaşam doyumlarını belirlemek, Diener ve ark. [18] 1985 tarafından yapılan yaşam doyum ölçeği kullanılmıştır. Yaşam doymu ölçeği, kişinin yaşamından aldığı doymu ortaya koymaktadır. Yaşam doymu ölçeği 5 maddeden oluşan 7’ lik likert tipi bir ölçektir. Diener ve ark. (1985) yapılan çalışmada ölçek güvenilirliğini .87 olarak, ölçüt bağımlı geçerliğini ise .82 olarak bulmuşlardır. Ölçek Yetim (1991) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Araştırmada ölçeğin iç tutarlık katsayısı (Alpha= .86) ve test-tekrar test güvenilirliği .73 olarak bulunmuştur.

Tükenmişlik Ölçeği Kısa Versiyonu

Bu araştırmada, Pines ve ark. (2005) tarafından geliştirilen Tükenmişlik Ölçeği (The Short Version Of The Burnout Inventory) (BMS) kısa versiyonu kullanılmıştır. Türk kültürüne uyarlaması Tümkaya ve ark. (2009) tarafından yapılan Tükenmişlik Ölçeği toplam varyansın %55.92’sini açıklayan tek faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçeğin iç tutarlık güvenirlilik katsayısının .91; dört hafta arayla elde edilen kararlılık (korelasyon) katsayısının .70 olarak hesaplandığı rapor edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz ve yorumlanmasında SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde araştırma tasarımına uygun olarak adimsal regresyon analizi ve betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1 Cinsiyet değişkeni açısından muay thai antrenörlerinin tutkunluk, yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerine ilişkin t-testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	S.s	t	p
Yaşam doyumu	Kadın	61	4,1574	1,25492	-0,052	0,958
	Erkek	277	4,1682	1,51213		
Tükenmişlik	Kadın	61	5,8082	,99872	1,356	0,176
	Erkek	277	5,5336	1,50922		
Uyumlu tutkunluk	Kadın	61	5,1066	1,44339	-0,066	0,948
	Erkek	277	5,1197	1,30865		
Takıntılı tutkunluk	Kadın	61	3,8798	1,52787	-0,813	0,419
	Erkek	277	4,0529	1,40493		

Tablo 1 incelendiğinde cinsiyet değişkeni açısından muay thai antrenörlerinin yaşam doyumu düzeyleri arasındaki farkın istatistiksel anlamda anlamlı bir fark ortaya koymadığı gözlenmiştir ($p>0,05$). Muay thai antrenörlerinin tükenmişlik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Cinsiyet değişkeni açısından muay thai antrenörlerinin uyumlu tutkunluk düzeyleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Cinsiyet değişkeni açısından muay thai antrenörlerinin takıntılı tutkunluk düzeyleri arasındaki fark istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır ($p>0,05$).

Tablo 2 Antrenörlerin tutkunluk düzeyleri ve tükenmişlik düzeylerine ilişkin regresyon analiz sonuçları

Model	Beta	t	P
Takıntılı tutkunluk	,323	4,771	,000
Uyumlu tutkunluk	-,115	-1,695	,091

R: 0,266; R₂: 0,071; Adjuster R₂:0,065; F:12,785; P:0,000

Yapılan analiz sonucu, uyumlu tutkunluk alt boyutu model dışında yer almıştır ($\beta=-0.115$; $p>0.05$). Bu bağlamda uyumlu tutkunluğun muay thai antrenörlerinin tükenmişlik düzeyleri üzerinde anlamlı bir belirleyici etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Aynı zamanda analiz sonuçları incelendiğinde takıntılı tutkunluk ile tükenmişlik puanları arasında anlamlı ve pozitif ilişki olduğu gözlemlenmiştir ($\beta= 0.323$; $p<0.01$). Tek başına takıntılı tutkunluk değişkeni tükenmişlik düzeylerine ilişkin toplam varyansın %7'sini açıklamaktadır ($R^2=0.071$; $p < .01$).

Tablo 3 Antrenörlerin yaşam doyumu düzeyleri ve tükenmişlik düzeylerine ilişkin regresyon analiz sonuçları

Model	Beta	T	p
Yaşam Doyumu	,110	2,029	,043

R: 0,110; R₂: 0,012; Adjuster R₂:0,009; F:4,118; P:0,43

Yapılan adımsal çoklu regresyon analiz sonuçlarında sporcuların tükenmişlik düzeyleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı ($R= 0.110$; $p < 0.01$) bir ilişki gözlemlenmiştir. Tükenmişlik düzeyleri ile yaşam doyum düzeyleri ($\beta=0,110$; $p<0.05$) arasındaki ilişki pozitifdir. Yaşam doyum puanları tükenmişlik düzeyine ilişkin toplam varyansın %1,2'sini açıklamaktadır ($R^2=0.012$; $p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı muay thai antrenörlerinin tutkunluk ve yaşam doyumlarının tükenmişlik düzeylerine etkisinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Muay Thai antrenörlerinin uyumlu tutkunluk, takıntılı tutkunluk, yaşam doyumları ve tükenmişlik düzeyleri açısından cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Günümüzde yoğun ve yorucu iş şartları altında çalışan bireylerin, stresle baş etme becerisi, olaylara bakış tarzına bağlı tükenmişlik düzeylerinde kişisel farklılıklar görüldüğü araştırmacılar tarafından belirtilmektedir (Sever, 1997; Aslan ve ark., 1996). Araştırmamıza paralel olarak Tatlıcı ve Kırımoğlu (2008) tarafından atletizm antrenörleri üzerinde yapılan araştırmada cinsiyet değişkeni açısından ele alınan tükenmişlik düzeyinin istatistiksel anlamda bir farklılık göstermediği belirtilmiştir. Kolej antrenörleri örnekleminde yapılan bir başka araştırmada ise Caccese ve Mayerberg (1984) cinsiyet değişkeni açısından antrenörlerin tükenmişlik düzeylerinde farklılıklar rapor etmiştir. Farklı bir örneklem üzerinde yapılan araştırma da Otacıoğlu (2009) tarafından belirtildiği üzere erkek müzik öğretmenlerinin kadın müzik öğretmenlerine göre daha fazla tükenmişlik düzeyine sahip olduğu rapor edilmiştir. Erkek öğretmenlerin ailedeki toplumsal rolünden dolayı evi geçindirmedeki maddi rol ve beklentinin fazla olması, ders saatlerinin fazla olması, hafta sonu ya da özel derslerle de bunu destekleme çabaları daha fazla tükenmişlik düzeyine sahip oldukları kanısı uyandırmaktadır. Birçok araştırmanın da sonuçları göz önüne alındığında antrenörlerin tükenmişlik düzeyinin cinsiyet açısından bir farklılık gösterdiğini ya da göstermediğini söyleyemeyiz.

Antrenörlerin tutkunluk düzeylerine ilişkin olarak Keleş ve Aşçı (2013) tarafından sporcular üzerinde yapılan araştırmada tutkunluğun her iki boyutunda da cinsiyet değişkeni açısından farklılık gözlenmiştir. Bu bakımdan araştırma bulguları bulgularımızla çelişmektedir. Literatür incelendiğinde örnekleminiz benzeri bir örneklem grubu üzerinde yapılmış araştırmaya rastlanamamıştır.

Bulgularımız literatür bulguları ile karşılaştırıldığında çelişkili ve uyumlu sonuçlarla karşılaşmaktayız. Örneğin çalışmamızda kadınların ve erkeklerin birbirlerine göre yaşam doyum ortalamalarının farklı olmaması konusunda literatür bilgileri çelişkilidir. McMurray ve

arkadaşları (2000) kadın hekimlerin uzmanlık alanlarından, hasta ve meslektaşları ile olan ilişkilerinden erkeklere göre daha fazla doyum aldıklarını bildirmişlerdir.

Muay thai antrenörlerin tutkunluk düzeylerinin tükenmişlik düzeylerini belirlemedeki rolüne ilişkin sonuçlar incelendiğinde yapılan analiz sonucu modele, uyumlu tutkunluk alt boyutu girmemiştir. Bunun sonucunda uyumlu tutkunluğun muay thai antrenörlerinin tükenmişlik düzeyleri üzerinde anlamlı bir belirleyici etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Aynı zamanda analiz sonuçları incelendiğinde takıntılı tutkunluk puanları ile tükenmişlik puanları arasında anlamlı ve pozitif ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Tek başına takıntılı tutkunluk değişkeni tükenmişlik düzeylerine ilişkin toplam varyansın %7'sini açıklamaktadır. Bu bilgiler ışığında antrenörlerin sahip oldukları takıntılı tutkunluğun tükenmişlik düzeylerini belirleyici bir role sahip olduğu söylenebilir.

Muay Thai antrenörlerin yaşam doyumu düzeylerinin tükenmişlik düzeylerini belirlemedeki rolüne ilişkin regresyon analiz sonuçları incelendiğinde sporcuların tükenmişlik düzeyleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Tükenmişlik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında ilişki pozitifdir. Elde edilen bulgulara paralel olarak bu bulguların sebebinin tükenmişlik düzeyi paralelinde bireyin yaşamdan da doyum geliştirme isteği kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Bu bulgulara paralel olarak Ünal ve ark. (2001) tarafından hekimler üzerinde yapılan araştırmada hekimlerin yaşam doyumları ile tükenmişlik düzeyi alt boyutlarından Kişisel başarısızlık alt boyutu arasındaki ilişkinin pozitif yönde bir ilişki olduğu rapor edilmiştir.

Sonuç olarak; cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel anlamda bir farklılık gözlenmezken, aktif spor geçmişi değişkeni açısından Muay Thai antrenörlerinin uyumlu ve takıntılı tutkunluk düzeylerinin istatistiksel anlamda anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Tükenmişlik düzeylerinin bir belirleyicisi niteliğinde incelenen tutkunluk ve yaşam doyumu düzeylerine ilişkin olarak, uyumlu tutkunluk ve yaşam doyumu de tükenmişlik düzeyini belirlemede rolü olabileceği sonucuna varılmıştır.

Kaynakça

- Yeltepe, H., & İkizler, C.(2007). Egzersiz bağımlılığı ölçeği-21'in Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Bağımlılık Dergisi*, 8(1), 29-35.
- Aslan H, Gürkan SB, Alparslan ZN, Ünal M. (1996). Tıpta uzmanlık öğrencisi hekimlerde tükenme düzeyleri, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 7 (1): 39-45.
- Caccese TM, Mayerberg CK. (1984). Gender differences in perceived burnout of college coaches. *Journal of Sport Psychology*, 6 (3): 279-288.
- Çavuşoğlu İ. (2009). Sınıf Öğretmenliği Son Sınıf Öğretmen Adaylarının Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.

- Diener ED, Emmons RA, Larsen RJ, Griffin S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1): 71-75.
- Gustafsson H, Hassmén P, Hassmén N. (2011). Are athletes burning out with passion?. *European Journal of Sport Science*, 11 (6), 387-395.
- Kelecek S, Aşçı H. (2013). Tutkunluk ölçeği'nin üniversite sporcuları için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri*, 5 (2): 80-85.
- Kelecek S, Kara FM, Aşçı FH. (2014). Hakemlerin tutkunluk düzeyleri, iş doyumunu ve yaşam doyumunun belirleyicisi midir?. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 6 (2): 74-80.
- Maslach C, Jackson SE, Leiter MP. (1981). *Maslach burnout inventory: MBI*. Consulting Psychologists Press.
- McMurray JE, Linzer M, Konrad TR, Douglas J, Shugerman R, Nelson K. (2000). The work lives of women physicians results from the physician work life study. *J Gen Intern Med*, 15 (6): 372-380.
- Otaçoğlu SG. (2009). Müzik öğretmeni adaylarının benlik saygısı düzeyleri ile akademik ve çalgı başarılarının karşılaştırılması. *Dicle University Journal of Ziya Gökalp Education Faculty*, 13; 141-150.
- Özdevecioğlu M. (2003). İş tatmini ve yaşam tatmini arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, 1: 90-97.
- Pines AM, Keinan G. (2005). Stress and burnout: The significant difference, *Personality and Individual Differences*, 39 (3): 625-635.
- Seguin-Levesque C, Laliberte MLN, Pelletier LG, Blanchard C, Vallerand RJ. (2003). Harmonious and obsessive passion fort he internet: their associations with the couple's relationship. *Journal of Applied Social Psychology*, 33 (1): 197-221.
- Sever DA. (1997). Hemşirelerin iş stresi ile başa çıkma yolları ve bunun sonuçlarının araştırılması. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İstanbul*.
- Stenseng F. (2008). The two faces of leisure activity engagement: harmonious and obsessive passion in relation to intrapersonal conflict and life domain outcomes. *Leisure Sciences*, 30: 465-481.
- Şahin Ş. (2008). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik ve Yaşam Doyumu Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Mersin.
- Tatlıcı M, Kırmoğlu H. (2008). Atletizm antrenörlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1): 34-47.
- Telman N, Ünsal P. (2004). *Çalışan memnuniyeti*. Epsilon Yayınevi, İstanbul.
- Tosun LP, Lajunen T. (2009). Why do young adults develop a passion for internet activities? The associations among personality, revealing "true self" on the internet, and passion for the internet. *CyberPsychology and Behaviour*, 12 (4): 401-405.
- Tümkaya S, Çam S, Çavuşoğlu İ. (2009). Tükenmişlik ölçeği kısa versiyonu'nun türkçe'ye uyarlama geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (1): 387-398
- Ünal S, Karlıdağ R, Yoloğlu S. (2001). Hekimlerde tükenmişlik ve iş doyumunu düzeylerinin yaşam doyumunu düzeyleri ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4 (2): 113-118.
- Vallerand RJ, Houlfort N. (2003). *Passion at work emerging perspectives on values in organizations*, CT: Information Age Publishing, Greenwich.
- Vallerand RJ, Rousseau FL, Grouzet FME, Dumais A, Grenier S, Blanchard CM. (2006). Passion in sport: a look at determinants and affective experiences. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 28: 454-478.
- Vallerand, RJ., Salvy, SJ., Mageau, GA., Elliot, AJ., Denis, PL., Grouzet, FM., & Blanchard, C. (2007). On the role of passion in performance. *Journal of personality*, 75(3), 505-534.
- Wang C, Yang H. (2008). Passion for online shopping: the influence of personality and compulsive buying. *Social Behaviour and Personality*, 36 (5): 693-706.
- Wang CC, Chu YS. (2007). Harmonious passion and obsessive passion in playing online games. *Social Behaviour and Personality*, 35 (7): 997-1006.
- Yetim Ü. (1991). *Kişisel Projelerin Organizasyonu ve Örüntüsü Açısından Yaşam Doyumu*, *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir*.